

10 (knap så) lette punkter til at blive forstået, når du forkynder

I det følgende vil jeg i komprimeret udgave give nogle praktiske råd til, hvordan du øger forståelsesmuligheden, når du forkynder. Det er ikke en udtømmende liste, men for mig er det de ti vigtigste punkter.

1. Hav noget på hjerte!

Der er næsten ikke noget værre end en person, som stiller sig op og siger noget i en forsamling, fordi han eller hun *skal*. Det kan hurtigt mærkes på både taler og tilhørere. Hvis du som formidler er uengageret og ikke er interesseret i det, du selv siger, hvorfor skulle jeg som tilhører så være det? Det er naturligvis lettere for os, som bliver spurgt på lejlighedsbasis og ikke er sognepræster, hvor teksten jo altså bare kommer af sig selv søndag efter søndag. Men så må du spørge dig selv, hvad teksten gør ved dig, hvad den bevæger i dig, hvad du undrer dig over – eller måske simpelthen tage udgangspunkt i, at teksten på ingen måder siger dig noget. Det kan der sikkert også komme en god prædiken ud af!

2. Vid hvad du har på hjerte!

Næst efter en person, som ikke har noget på hjerte, er det mest irriterende som tilhører måske at opleve en person, som har en masse på hjerte, men som ikke ved, hvad det er. Kommunikationen bliver både uskarp, frustrerende og uforløst. Gør dig selv og dine tilhørere den tjeneste at formulere din pointe *inden* – senest, når du er færdig med at forberede dig, for nogle gange ved du først, hvad din pointe er, når du er færdig. Da Twitter stadig havde en begrænsning på 140 tegn, var dette en udmærket måde at tænke på: Min pointe skal kunne formuleres på en Twitter-opdatering. Eller find et andet menneske og forklar vedkommende på 30 sekunder eller mindre, hvad du har på hjerte. Kan du ikke det, må du tilbage til tegnebrættet. Når du så kender din egen pointe, består arbejdet i at vide, hvordan du bedst kommer derhen – og får dine tilhørere med!

3. Kend din målgruppe

Det er svært at kende sin målgruppe som forkynder. Det kan være frustrerende som ”en udefra” at komme ind, se mennesker for første gang, aflevere sin forkyndelse og rejse igen. Men når vi bliver spurgt om at komme ud og forkynde, kan vi i det mindste gøre os den ulejlighed at spørge lidt ind til, hvad det er for mennesker, der sidder der og lytter. Er der flest +60 eller under 40? Er det en homogen flok eller meget forskellige? Er der mange nye i troen, eller har de fleste været troende i lang tid? Hvad er I optaget af som fællesskab? Hvilke udfordringer har I haft, og hvilke står I overfor? Osv.

4. Tal et sprog der er til at forstå

Dette gælder både for dig selv og for tilhørerne. Det er tydeligt at høre, hvis du påtager dig en bestemt måde at tale på, fordi det netop er den målgruppe, du er ude hos. Det klassiske eksempel kunne være forkynderen i bedstefar-alderen, som besøger ungdomsforeningen og prøver at falde ind i jargonen med ungdomsudtryk fra sin egen tid. Sprog kan ikke være retro! På den anden side kan det også være, at du sagtens kan bære det. Hvis du er i tvivl: Spørg!

5. Fortæl historier

Det er altid lettere at huske fortællinger end læresætninger. Derudover har fortællinger den store fordel, at det er sådan menneskets hjerne er skruet sammen til at finde mening. Når man fortæller en historie, er der altid *nogen eller noget, der gør noget*. Uanset hvad du forkynder om, vil tilhørernes hjerner altid forsøge at finde frem til den grundfortælling. Det er altså en god ide at understrege eller illustrere dine pointer ved hjælp af historier.

6. Brug sammenligninger

Vores hjerner kan også rigtig godt lide sammenligninger. Det er også det, man kalder *projektioner*. Jesus gjorde det, når han begyndte en sætning med: "Det er med himmeriget som med...". Vi bruger fx ofte sammenligninger, når vi skal forklare andre noget komplekst eller abstrakt. Døden kan vi sammenligne med søvn, eller sex bliver til blomsterne og bierne. Med sammenligninger kan vi altså gøre det abstrakte mere konkret og det komplekse mere simpelt.

7. Begynd med den kendte information

Nogle gange kan vi mennesker – også forkyndere – godt lide at blære os med svære ord eller komplicerede sætningskonstruktioner. Det hjælper bare ikke på formålet med kommunikationen: At blive forstået. *Projekt God Forkyndelse* afslørede fx, at mange tilhørere mener, at forkyndelsen ikke er til at forstå for dem, som ikke er vant til at komme til gudstjeneste eller missionshusmøder. Det kan måske hænge sammen med, at forkyndelsen alt for ofte tager udgangspunkt i noget, der måske er kendt information for forkyndelsesvante, men volapyk og tågesnak for dem, som ikke er så kendt med tro, Bibel og kristendom. *Skal* vi fx begynde med at læse bibelteksten op hver gang, eller kunne man begynde med at fortælle en historie, tage udgangspunkt i en aktuel begivenhed eller noget andet? Kunne man gøre andet end *læse* teksten? Lære den udenad? Dramatisere den? Genfortælle den? Aktualisere den ved at spørge sig selv: Hvordan ville denne historie have lydt i den tid, vi er i nu?

8. Visualisér

Hvis du bruger både sammenligninger og fortællinger i din forkyndelse, har du også i en eller anden grad visualiseret din forkyndelse. Men det er sproglige visualiseringer, som ikke er for øjnene. Visualiseringer kan være alt lige fra ord, du har skrevet i en power-point-præsentation eller på en tavle over billeder til videoklip eller remedier på

podiet/talerstolen/scenen. Jeg kom engang i en menighed, hvor vi havde som målsætning, at alle skulle have en lille ting med hjem hver gang, som skulle minde dem om pointen fra dagens forkyndelse. Den information, vi får fortalt, husker vi lidt af, men den information, vi *både* får fortalt *og* visualiseret, husker vi mere af. Men husk, at dine illustrationer skal passe til indholdet.

9. Engager

Vi husker det stof bedre, som vi selv har engageret os i – det være sig alt lige fra opgaver, vi har skrevet i skolen til det værktøj, vi selv har haft i hænderne. Derfor er det også en god idé at engagere sine tilhørere i det, man siger, hvis det altså kan lade sig gøre. Det kan gøres undervejs ved at stille spørgsmål, som man faktisk forventer svar på (hvis det er en lille forsamling). Man kan også bede folk sidde at overveje et spørgsmål eller en hurtig samtale med sidemanden eller dem, man lige sidder sammen med. Det kan også være en invitation til at respondere på det, man har hørt. Hvordan denne respons skal udformes, er op til dig, din kreativitet og din målgruppe.

10. Lær din prædiken udenad

Dette hænger naturligvis sammen med punkt 2. Min påstand er, at hvis du har gjort hjemmearbejdet i punkt 2, ved du godt, hvad du vil sige. Du har faktisk ikke brug for dit manus, og ofte vil hovedpunkter eller en mindmap være nok. Måske har du det bedst med først at have skrevet fuld manus, som så læres udenad. Det kan være en god idé for at formulere nogle pointer *helt* skarpt. Pointen her er, at jo mere overskud du har i forhold til indholdet af din forkyndelse, desto mere energi kan du bruge i løbet af formidlingssituationen til at levere god kommunikation, tænke over kropssprog, stemmeføring osv.

God arbejdslyst og Guds fred med forkyndelsen!